

Приказни за Итар Пејо Маријово и Неговата личност во Народните Приказни

Народни приказни за разлика од волшебните приказни, народни приказни не пренесуваат на слушателот, читателот во еден измислен свет, исполнет со невидени приказни и чудни ликови, а носат разновидност и неизменет убавина на самата реалност од битови и карактерот на обичниот мариовец - неговото животно дело и неговата борба за опстанок и зачувување на лична чест и национално достоинство.

Преку блиски до душата на народот и реални, небаре земени од самиот живот, слики се прикажани во вистинска форма хетерогени односите меѓу луѓето - добри и лоши, чесни и нечесни, вистински и лажни; цртаат се личности кои со своите позитивни или негативни квалитети потсетуваат на читателот за неговиот сосед, соселанин, роднина, тераат го да се смее или тагува, да извлекува поука од глупавата му постапка или да се амбициозни да стане попаметен, подобар, почовечни.

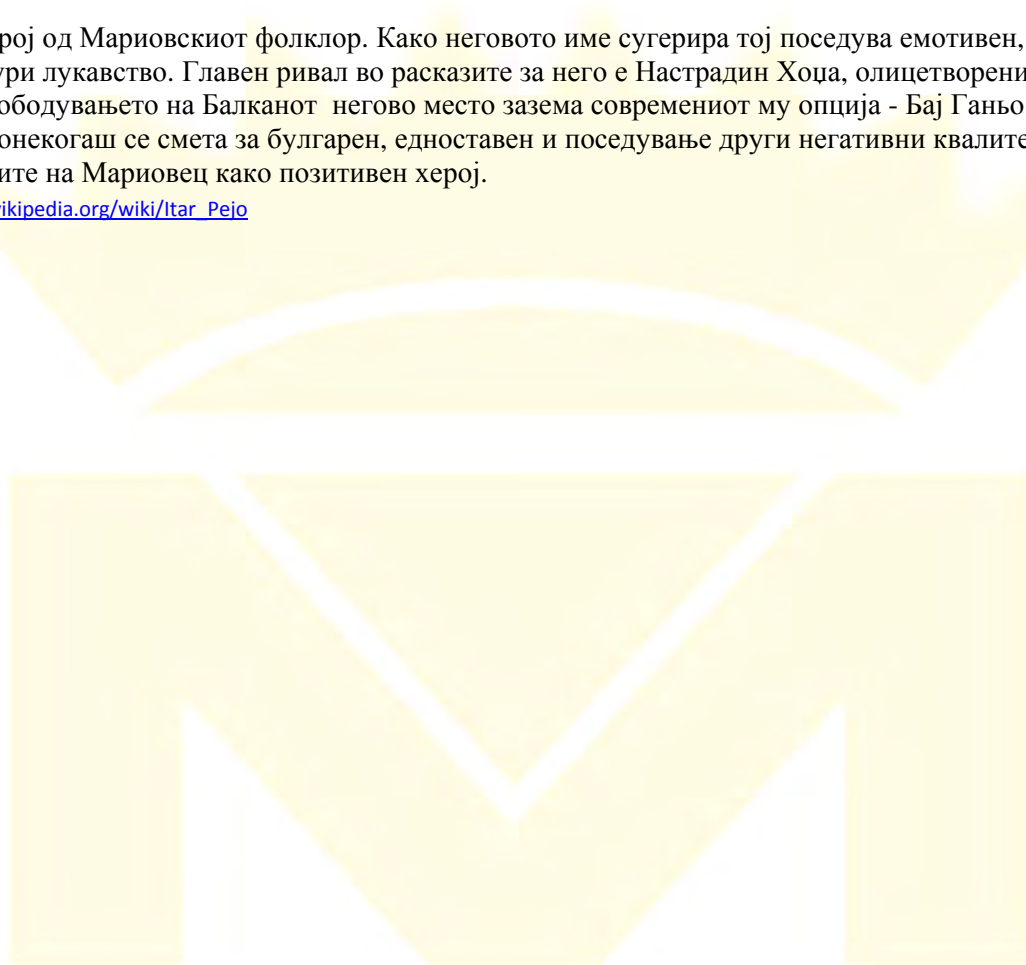
Прво народни приказни одразуваат животот конфликти меѓу луѓето, физички и морални тешкотии кои човекот треба да совладува, се среќаваат со злото и доброто во својот пат. Добродетели и пороци, вистина и лага, работливост и мрзеливост, мудрост и глупост тука коегзистираат истовремено, но не непристрасно предадени од нараторот, а украсени и збогатен од животна му мудрост, од неговата смисла за хумор, од неговата желба да го натера читателот да се замисли и да стане подобар. Затоа во комуналниот народни приказни многу често се користи сатира, но тоа носи прочистување сила и верба дека доброто ќе победи злото. Ако, пак, народниот, уметник сака да опише душевна или физичката убавина, да пофали разумот или добродетелта, тој користи најтопли и срцеви зборови, нежни изрази, за да предаде својата и на народот љубов и почит кон убавината, добрината, работливост, чесноста... Во бугарските домаќинство народни приказни речиси не фигурираат кралеви и кралици. Тука постои мислење селскиот момче со својата невеста, мајката и таткото, свекорот и свекрвата. Друга тема, која наоѓа широка место меѓу домашните бајки, е човечката глупост. Шегата се најчесто неуки луѓе, трмаво и тешки раце. На нив народниот раскажувач противи досетливите, најпаметните, вешто. Така, преку контраст, се издвојува она што се осудува, и она што се појавува. Комични ситуации во кои спаѓа глупак, тераат читателот да се засмее од срце, но и да се замисли. Во голем број приказни се зборува за личните и јавни хендикеп. Мариовецот, иако сиромашен, мрази кражбата и учи секогаш децата да бидат чесни и вредни. Затоа тој го осудува лагата и кражбата како најлоши квалитети, но не простува и на алчноста, лакомство, бесчесноста, на гордоста и надменост, на оној кој не манифестира - почит кон постарите и родителите. Во сите овие приказни морално осакатен херој секогаш добива заслуженото и казна. На домашниот народни приказни спаѓаат исто анегдоти и приказни за Итар Пејо и Настрадаин Хоца. Тие се појавиле при интеракцијата на фолклорот со литературата. Првично стекнуваат популарност анегдоти за средноазијскиот измамник Настрадаин Хоца. Негов противник кај нас станува Итар Пејо, кој многу често го става својот ривал - Настрадаин Хоца, на местото на лажел. Длабоко национален, Итар Пејо е рожба и желба на народното имагинација како сумирање на народната мудрост и животно искуство. Неслучајно тој е сиромашен селанец, слуга или момот за туги

куќи , односно обичен човек од народот , кого можеме да сретнеме во секое село . Но со својот жив и агилен ум , со својата духовитост и снаодливост Итар Пејо издвојува меѓу своите соселани , бидејќи успева да се спротивстави на алчните чорбации , попови и судии . Тој се бори против јавните и лични пороци - мрзеливост , лакомство , лицемерие , навреденост , ароганција ... На голем дел од приказните оваа слика собира во себе вековната мудрост , искуство и знаење на бугарскиот народ ..

Итар Пејо е херој од Мариовскиот фолклор. Како неговото име сугерира тој поседува емотивен, како и духовитост и дури лукавство. Главен ривал во расказите за него е Настрадаин Хоџа, олицетворение на типичниот Турчин. По ослободувањето на Балканот негово место зазема современиот му опција - Бај Ганьо . За разлика од Бај Ганьо, кој понекогаш се смета за бугарен, едноставен и поседување други негативни квалитети, Итар Пејо останал во главите на Мариовец како позитивен херој.

Извор: http://en.wikipedia.org/wiki/Itar_Pejo

МАРИОВО